

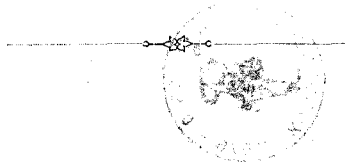
Aarsberetning

fra

Den kgl. norske Kunst- og Haandværksskole

i Christiania.

1891—1892.

Christiania.

Morten Johansens Bogtrykkeri.

1892.

21/
eks. 2

1956 x 8. 11. 50

Skole-Efterretninger

for

Skoleaaret 1891—1892.

Skolens Overbestyrelse: *Kirke-Departementet.*

Skolens Forstanderskab:

Formand: *Skolens Direktør.*

Historiemaler *P. N. Arbo**) (fra 1884).

Ingeniør *M. Morterud***) (fra 1889).

Arkitekt *Torolf Prytz**) (fra 1892).

Snedkermester *H. W. Schröder***) (fra 1884).

Arkitekt Nordan afgik ved Døden i April Maaned d. A.
I hans Sted opnævnte Kirke-Departementet under 20de Mai
Arkitekt T. Prytz.

Skolens Direktør: Figurmaler, cand. jur. *I. W. Holter.*
ansat 1884.

Overlærere ved Dag- og Aftenskolen.

Landskabsmaler *H. Petersen* (Frihaandstegn. I), a. 1884 (1873***).

Landskabsmaler *P. Thurmann* (Frihaandstegn. II), a. 1884 (1869).

Figurmaler *O. Wergeland* (Frihaandstegning III), a. 1889.

Ingeniør *E. Jonassen* (Konstruktionstegning I og II), a. 1891.

*) Valgte af Kirke-Departementet.

**) Valgte af Christiania Kommune.

***) De i Parenthes tilføjede Aarstal angiver Tiden for Ansættelse ved «Den
kgl. Tegneskole».

Arkitekt *H. M. Schirmer* (Ornamenttegn. I og II), a. 1884 (1873).
 Arkitekt *H. Nissen* (Bygningstegning †), a. 1885.
 Arkitekt *H. Olsen* (Fagtegn. for Haandværkere), a. 1884 (1876).
 Figurmaler *W. Peters* (dekorativt Maleri), a. 1884.

Overlærere ved Aftenskolen:

Landskabsmaler *P. Barlag* (Frihaandstegn. I), a. 1885 (1879).
 Landskabsmaler *C. Nielsen* (Frihaandstegn. II), a. 1884.
 Ingeniør *S. Lie**) (Konstruktionstegn. I og II), a. 1884 (1882).
 Billedhugger *M. Skeibrok* (Modellering), a. 1889.

Lærere ved Aftenskolen:

Arkitekt *B. Lange* (Frihaandstegning I), a. 1884 (1880).
 Arkitekt *J. Meyer* (Frihaandstegning I), a. 1884.
 Figurmaler *E. Nielsen* (Frihaandstegning III), a. 1890.
 Kaptein *O. Færden* (Konstruktionstegning I), a. 1884 (1881).
 Kaptein *O. Strugstad* (Konstruktionstegning I og II), a. 1884.

Desuden har Ingeniør *H. Stub* i Maanederne November—
 Mai assisteret ved Undervisningen i Konstruktionsklasserne.

Skolens Sekretær: Telegrafist *Berg-Jäger*, a. 1884.

- Kasserer: Kgl Fuldm. *L. K. Fleischer*, kst. 1891.
- Bibliothekar: Landskabsmaler *C. Nielsen*, a. 1884.
- Vagtmester: *S. Mathiesen*, a. 1884.

Dagskolen

begyndte den 1ste Oktober 1891 og sluttede den 25de Mai 1892.

*) Ved Ingeniør Scheels Fratræden ved forrige Skoleaars Slutning overtog Ingeniør *Lie* efter eget Ønske hans Plads som Overlærer i Aftenskolen, da hans Ansættelse som teknisk Konsulent i den almindelige Brandforsikringsindretning ikke længere tillod ham at bibeholde sin Stilling som Overlærer i Dagskolen.

Undervisningen fandt Sted:

Frihaandstegning, 1ste Trin Kl. 9—11 Form.

Frihaandstegning, 2det Trin Kl. 10—12 Form.

Ornamenttegning og Konstruktionstegning Kl. 12—2 Eftm.

Frihaandstegning, 3die Trin, Bygningstegning, Fagtegning for Haandværkere og dekorativt Maleri hele Formiddagen fra Kl. 9, saalænge der har været tilstrækkeligt lyst.

Antallet af Elever ved Dagskolen var 210, af hvilke 51 samtidig besøgte flere Discipliner.

Besøget i de forskjellige Dagklasser sees af Bilag 1. Af Dageleverne var 88 kvindelige Elever.

Skolepenge ved Dagskolen: For Bygningstegning, Fagtegning for Haandværkere, dekorativt Maleri og Frihaandstegning, 3die Trin Kr. 5.00 pr. Maaned; for hver af de øvrige Discipliner Kr. 2.00 pr. Maaned — dog saaledes at ingen Elev erlægger en højere Kontingent end Kr. 5.00 maanedlig.

9 Elever havde Friplads. Elevernes Livsstilling vil sees af Bilag 3. Bilag 5 viser Antallet af Elever ved Dagskolen fordelt efter Fødselssteder.

Aftenskolen

begyndte den 1ste Oktober 1891 og sluttede den 25de Mai 1892. Undervisningen foregik i Maanederne November—Marts Kl. 6—8 Aften, i de øvrige Maaneder Kl. 7—9 Aften.

Antallet af Elever ved Aftenskolen var 630, hvoraf 330 nyindmeldte. — Af Afteneleverne var 48 kvindelige Elever.

Frekvensen til de forskjellige Aftenklasser sees af Bilag 2.

Skolepengene ved Aftenskolen er Kr. 4.00 for Skoleaaret, uanseet til hvilken Tid af Aaret Eleverne optages.

17 Elever havde Friplads. Elevernes Livsstilling vil sees af Bilag 4. Bilag 6 viser Antallet af Elever ved Aftenskolen fordelt efter Fødselssteder.

5 Realstuderende af Faggruppe I og 1 Mineralstuderende har underkastet sig *den lovbefalede Prøve i Tegning for Berg- og Realstuderende* med følgende Udfald:

Realstuderende af Faggruppe I:

Fredrik Bugge.....	(1.3)
Alfr. E. Guldberg.....	(1.9)
Jac. Stiansen	(2.3)
Ragna Dons	(2.1)
Axel Holstad.....	(1.8)

Bergstuderende:

Andreas Holmsen.....	(2.7)
----------------------	-------

Af *Realstuderende* af de øvrige Faggrupper har 1 bestaaet den lovbestemte Prøve i Frihaandstegning og Konstruktions-tegning.

Foredrag.

Perspektiv.

Foredrag over Perspektiv i Forbindelse med Undervisning i Perspektivtegning har i Skoleaaret været holdt af Kaptein *O. Strugstad*, for Tegneundervisningens Vedkommende tildels med Assistance af Premierløjtnant *H. W. Smith*.

Ved Undervisningen benyttes de af Tegneinspektør *C. F. Andersen* — Lærer ved det tekniske Selskabs Skoler i Kjøbenhavn — udarbejdede Opgaver.

Kurset har været besøgt af 69 Elever, hvoraf 15 fra forrige Aar.

Arithmetik og Geometri.

Et Kursus i Arithmetik og Geometri har været afholdt af Kaptein *O. Færden*. Kurset har været besøgt af 22 Elever, af hvilke 11 har tilendebragt Kurset og bestaaet den ved Kursets Slutning afholdte Prøve.

A n a t o m i.

Elever af Skolens øverste Frihaandsklasse og Modellerklassen har i det forløbne Aar, i Lighed med flere foregaaende Aar, velvillig været givne Adgang til at følge Professor Dr. *Nicolaysens* Foredrag over Anatomi for Centralskolens Elever.

Den aarlige Udstilling af Elevarbejder,
der fandt Sted den 30te og 31te Mai 1892, var talrig besøgt.

Skolens Bibliothek

har været holdt aabent i Skoleaaret 2 Gange ugentlig 2 Timer ad Gangen.

Lærerstipendier.

Det i dette Øiemed for Budgetterminen bevilgede Beløb, Kr. 1,000.00, fordeltes af Kirke-Departementet, efter Forstanderskabets Forslag, ligelig mellem Overlærer *Schirmer* og Overlærer *O. Wergeland* som Reisetipendier, den førstnævnte til Ophold ved Skolerne i Stockholm og Kjøbenhavn, sidstnævnte til et Ophold i Antwerpen og Brüssel.

Stipendier for Elever af Skolen.

Aarlig uddeles Skolestipendier til Elever af Skolen, der er trængende, og som ved Talent, Flid og god Opførsel har vist sig værdige dertil. I dette Øiemed var for Budgetterminen bevilget Kr. 500.00, der uddeltes til Dekorationsmalerne *Elling Trønnes* og *Lars Fordet* (hver Kr. 200) og Gravør *F. T. Holm* (Kr. 100).

Horns Legat.

Legatkapitalen udgjør Kr. 400.00, og de aarlige Renter skal efter Statutterne uddeles som Præmier til en eller to af Skolens bedste Elever blandt Haandværkslærlinge eller Svende.

Renterne for afvigte Budgetaar anvendtes til Indkjøb af et Akvarelskrin, der tildeltes Dekorationsmaler *Albert Tønnesen*.

Johan Finnes Legat.

Legatet er tillagt den kgl. Kunst- og Haandværksskole, og bestyres af Kirke-Departementets Chef i Forbindelse med Skolens Forstanderskab. Legatet har en Kapital af ca. Kr. 70,000.00, og de aarlige Renter skal hvert Aar paa Testators Fødselsdag, den 26de Oktober, uddeles til værdige, trængende norske Kunstnere — Malere, Lithografer og Kunstnere, som med disse kan sættes i Klasse — til Befordring af deres Studium i *Fødelandet*.

Af Renterne for afvigte Budgetaar uddeltes Stipendier til:

Malerne *Lars Osa*, *Torleif Stadskleiv*, *Halfdan Strøm*, Frk. *Maren Sverdrup* og Frk. *Helga Ring* samt Xylograf *L. B. Hansen*, hver Kr. 400.00.

Skolens Undervisningsplan findes aftrykt som Bilag No. 7.

Skolen har i det forløbne Aar ifølge Kassererens Regnskab havt følgende Indtægter og Udgifter:

Indtægter:

1. Beholdning fra forrige Regnskabsaar	Kr. 1,199.30	
2. Skolepenge:		
a. Dagskolen	Kr. 3,182.00	
b. Aftenskolen	» 2,404.00	
		» 5,586.00
3. Christiania Kommunes Bidrag	» 20,000.00	
4. Statskassens Tilskud	» 38,500.00	
5. Tilfældige Indtægter	» 30.25	
		<hr/> Kr. 65,315.55 <hr/>

Udgifter:

1. Lønninger	Kr. 37,725.00
2. Extraundervisning og Foredrag.....	» 3,834.93
3. Bibliotheket.....	» 1,833.77
4. Fripladse.....	» 419.00
5. Stipendier:	
a. for Direktør og Lærere..	Kr. 1,000.00
b. for Elever.....	» 500.00
	<hr/>
	» 1,500.00
6. Inventar og Samlinger	» 3,817.10
7. Leie af Lokale.....	» 7,600.00
8. Lys og Brænde	» 4,828.84
9. Blandede og tilfældige Udgifter:	
a. Kontor- og tilf. Udgifter.	Kr. 1,677.72
b. Renhold.....	» 681.97
c. levende Model.....	» 300.00
	<hr/>
	» 2,659.69
Beholdning 30 Juni 1891	» 1,097.22
	<hr/>
	Kr. 65,315.55
	<hr/>

Christiania i Oktober 1892.

I. W. Holter.

Bilag 1.

Tabel over Elevantallet i Skolens Klasser i Skoleaaret 1891—1892.

(Dagskolen.)

Klassen for Frihaandstegning, 1ste Trin.....	109	Elever.
Klassen for Do. 2det Trin.....	84	—
Klassen for Do. 3die Trin.....	20	—
Konstruktionsklassen.....	46	—
Ornamentklassen.....	32	—
Bygningsklassen.....	21	—
Haandværksklassen.....	6	—
Dekorationsmalerklassen.....	17	—

Bilag 2.

Tabel over Elewantallet i Skolens Klasser i Skoleaaret 1891—1892.

(Aftenskolen.)

Klasserne for Frihaandstegning, 1ste Trin	319	Elever.
Klasserne for Do. 2det Trin	137	—
Klassen for Do. 3die Trin	70	—
Konstruktionsklasserne	226	—
Ornamentklassen	34	—
Modellerklassen	21	—
Bygningsklassen	26	—
Haandværksklassen	19	—
Dekorationsmalerklassen	10	—

Bilag 3.

Tabel, visende Dagskole-Elevernes Livsstilling.

Billedskjærere.....	2
Bygningsteknikere.....	34
Fotografer og Retouchører.....	2
Gravører.....	1
Guldsmede.....	1
Ingeniører.....	1
Kunstnere:	
Malere.....	2
Lithografer.....	1
Lærere og Lærerinder.....	9
Malere.....	37
Maskinister.....	1
Militære.....	2
Skoleelever.....	26
Snedkere.....	4
Stenhuggere.....	1
Studenter (hvoraf 1 Mineralog).....	8
Tegnere.....	3
Teknikere.....	11
Tømrere.....	3
Ubestemte (hvoraf 56 Kvinder).....	61
	<hr/> 210

Bilag 4.

Tabel, visende Aftenskole-Elevernes Livsstilling.

Billedskjærere og Træskjærere.....	25
Blikkenslagere.....	2
Bogbindere.....	1
Lateris..	28

Transport..	28
Bygningsteknikere	96
Ciselører	1
Dreiere	1
Fyrbødere	1
Fotografer og Retouchører	4
Gravører.....	13
Guldsmede	23
Handelsbetjente og Kontorister.....	8
Hjulmagere	3
Ingeniører.....	4
Kunstnere:	
Billedhuggere	1
Malere	2
Lithografer	6
Lærere og Lærerinder	21
Malere.....	122
Maskinister.....	3
Mekanikere.....	33
Militære	19
Optikere	1
Sadelmagere.....	3
Skibsbyggere	1
Skoleelever	70
Smede.....	11
Snedkere.....	54
Stenhuggere	4
Studenter, deraf 10 Realister og 5 Mine-	
raloger	25
Tandlæger	1
Lateris..	559

Transport..	559
Tapetserere	1
Tegnere	2
Teknikere	15
Telegrafister	2
Typografer	2
Visergutter	2
Xylografer	4
Ubestemte (deraf 36 Kvinder).....	43
	<hr/>
	630

Bilag 5.

Tabel, visende Antallet af Elever ved Dagskolen i Skole-
aaret 1891—1892, fordelt efter Fødselssteder.

Akershus Amt	15	Transport..	135
Arendal	1	Fredrikshald	1
Bergen	1	Fredriksstad	3
Bratsbergs Amt	2	Grimstad	1
Budskeruds Amt.....	1	Hamar	2
Christiania	98	Hedemarkens Amt....	7
Christianssand	2	Horten	2
Drammen	10	Hønefos	2
Drøbak	3	Jarlsberg og Laurvigs	
Egersund	1	Amt	2
Flekkefjord	1	Kristians Amt.....	4
	<hr/>		<hr/>
Lateris ..	135	Lateris..	159

Transport.. 159		Transport.. 189	
Laurvig	3	Svelvig	1
Lister og Mandals Amt	2	Søndre Bergenhus Amt	1
Nordlands Amt	4	Søndre Trondhjems Amt	2
Nordre Bergenhus Amt	3	Trondhjem	4
Risør	1	Tromsø	2
Røros	3	Tvedestrand	1
Sandefjord	1		
Sarpsborg	1	Danmark	1
Skien	2	England	2
Smaalenenes Amt	5	Tyskland	3
Stavanger	3	Portugal	1
Stavanger Amt	2	Sverige	4
Lateris.. 189			211

Bilag 6.

Tabel, visende Antallet af Elever ved Aftenskolen i Skoleaaret 1891—1892 fordelt efter Fødselssteder.

		Transport.. 387	
Aalesund	1	Christianssand	5
Aasgaardstrand	2	Christianssund	1
Akershus Amt	55	Drammen	17
Arendal	5	Drøbak	2
Bergen	5	Ekersund	1
Bodø	2	Flekkefjord	3
Bratsberg Amt	5	Fredrikshald	6
Buskeruds Amt	17	Fredriksstad	12
Christiania	295		
Lateris.. 387		Lateris.. 434	

Transport..	434
Hamar	2
Hedemarkens Amt....	31
Holmestrand	1
Horten	3
Hønefos	2
Jarlsberg og Laurvigs Amt	6
Kongsberg.....	1
Kongsvinger	3
Kragerø	2
Kristians Amt.....	18
Levanger	1
Lillehammer	3
Mandal.....	4
Moss.....	2
Namsos	1
Nordlands Amt.....	9
Nordre Bergenhus Amt	2
Nordre Trondhj. Amt.	4
Risør	2
Romsdals Amt.....	3
Røros	2
Sandefjord.....	1
Lateris..	537

Transport..	537
Sarpsborg	2
Skien	2
Smaalenenes Amt....	24
Stavanger	3
Stavanger Amt.....	1
Svelvig.....	4
Svolvær	1
Søndre Bergenhus Amt	1
Søndre Trondhj. Amt..	1
Trondhjem	6
Tromsø	3
Tvedestrand	4
Tønsberg.....	1
Vadsø	1
Amerika.....	2
Danmark	8
England	2
Finland	1
Rusland	1
Sverige.....	24
Østerrig	1
	630

Bilag 7.

Plan for Undervisningen

ved

den kgl. Kunst- og Haandværksskole i Christiania.

(Approberet ved Kirke-Departementets Skrivelse af 12te Oktober 1889.)

1. **Frihaandstegning**, 1ste Trin: Tegning efter Forlæggeblade uden Skygge. Forsaavidt Elevens Standpunkt gjør det fornødent, begyndes med retliniede Figurer, fra hvilke i erhvert Fald snarest mulig gaaes over til krumliniede eller sammensatte ornamentale Former (Blad- og Kalkformer), og fortsættes i en med udelukkende Hensyn til Elevens Fremskridt fortsat Rækkefølge, indtil han formaar nogenlunde korrekt at gjengive et mere udviklet Ornament.

Eleverne behøver ingen Forkundskaber.

2. **Frihaandstegning**, 2det Trin: Tegning efter Legemer.

- A. 1. enkle, af plane Flader begrænsede, Legemer (Kubus, Prisme og Pyramide);
2. vanskeligere, af saavel rette som krumme Flader begrænsede, Legemer;
3. Sammenstilling af flere Legemer.

Forud for Tegningen gaar en Forklaring af Perspektivets Hovedregler samt deres Anvendelse i det foreliggende Tilfælde. Til Klargjørelse af de saaledes indøvede perspektiviske Reglers praktiske Nytte gaaes over til

4. Modeller, hentede fra det praktiske Liv (Stuhlmanns Modeller, Vaseformer o. l.) — alt uden Skygge, idet de ikke synlige Linier punkteres.

Eleverne maa have gennemgaaet 1.

3. B. Tegning med Skygge efter stereometriske Legemer, ornamentale og andre Afstøbninger i Relief samt Dyremasker.

Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 2.

4. **Frihaandstegning**, 3die Trin:

- A. Tegning med Skygning efter Masker og Afstøbninger af Hænder og Fødder, Buster og hele Figurer. Anatomisk Tegning efter Kranier, Skelet og Muskelmand.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 og 3.

5. B. Tegning efter levende Model.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3 og 4.

6. **Konstruktionstegning**, 1ste Trin:

- A. Øvelse i Brug af Tegneapparater og Optrækning. Plangeometrisk Tegning til og med Keglesnitlinier, Spiraler og Cykløider.

- B. Projektionslærens almindelige Grundsætninger. Projektion af Legemer, begrænsede af plane og krumme Flader.

- C. Snit og Udfoldninger.

- D. Skyggetegning.

Eleverne maa have gennemgaaet 1.

7. E. Perspektivtegning.

Eleverne maa have gennemgaaet 1 samt 6,

A og B.

8. **Konstruktionstegning**, 2det Trin:

- A, Deskriptiv Geometri: Tegning efter Holst og Johannsens, Brochs samt Leroys Lærebøger med Anvendelse paa Skyggelæren.

Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 6.

9. B. Maskintegning:

1. De enkelte Maskindeles Konstruktion.
2. Opmaaling af Modeller og Maskiner samt Konstruktion af sammensatte Maskiner efter Skisser og Opgaver.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6 og 20.

10. Ornamenttegning:

- A. Elementær Ornamentlære: Skelettet og almindelig Bygning af Ornamentet uden Hensyn til Stilperioder.
- Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 6.

11. B. Stiliseren af Planter.

- C. Anvendt Ornamentlære: Anvendelse af Ornamentiken i de forskjellige Stilperioder under Hensyn til de forskjellige Fag.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6 og 10.

12. Modellering i Ler og Vox:

- A. Kopieren af ornamentale og andre Afstøbninger i Relief samt Masker.
- B. Modellering i Relief efter fritstaaende Gjenstande.
- C. Modellering efter grafiske Fremstillinger.

Eleverne maa have gennemgaaet 1 og 2.

13. D. Modellering efter levende Model.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2 og 12.

14. E. Modellering efter egne Kompositioner.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 10, 11, 12 og 13.

I Forbindelse med Undervisningen i Modellering bibringes Eleverne Øvelse i at tage Form samt i Støbning i Gips.

15. Bygningstegning:

A. Elementær Bygningslære: a Murkonstruktioner; b. Tømmerkonstruktioner; c. enkle Jernkonstruktioner; d. Indretningsarbejder.

B. Løsning af Opgaver i ovennævnte Fag.

Hertil Foredrag over Bygningskonstruktion og Materiallære samt Fasthedslæren anvendt paa Bygningskonstruktioner.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6 og 20.

16. C. Arkitektonisk Stillære: Gennemgaaelse af Stil- og Proportionslæren.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6, 10, 15 og 20.

17. Fagtegnning for Haandværkere. Faglig undervisning i Haandværk og Kunsthaandværk.

A. Opmaaling og Tegning efter Modeller og Forlæggeblade af Gjenstande inden Elevens Haandværk.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 6 og i Regelen 10.

18. B. Selvstændig Komposition af Gjenstande inden Elevens Fag med Udførelse af Arbeids- og Detaljtegninger.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6, 10, 11 og 17. Elever, hvis Haandværk betinger Kjendskab til plastisk Ornamentik, maa tillige have gennemgaaet 12.

19. Dekorativt Maleri.

A. 1. Malen efter Dekorationsdele i Gibs eller andet Materiale med særligt Hensyn til Behandlingen af Lys og Skygge.

2. Malen efter farvige Dekorationsdele i Akvarel, Lim, Tempera og Olje.

3. Mindre Opgaver, hvor Grundformen er given.
4. Malen efter Naturgjenstande, der finder Anvendelse i Dekorationen.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 6, 7 og 10.

- B. 1. Opgaver over samlede Dekorationer, hvor Grundformen er given — udført i Akvarel med Maalestok.
2. Udførelse i naturlig Størrelse efter egne Akvarelskisser.

Eleverne maa have gennemgaaet 1, 2, 3, 4, 6, 7, 10, 11 og 19 A.

20. Arithmetik og Geometri.

- A. Regning: til og med Uddragning af Kvadratrødder (tildels Kubikrødder).
- B. Bogstavregning: til og med Løsning af 1ste Grads Ligninger med 1 Ubekjendt.
- C. Plangeometri: Dens Elementer og praktiske Anvendelse til Beregning af Triangler, Polygoner og Cirkler.
- D. Stereometri: Beregning af de almindelige geometriske Legemer.

Eleverne behøver ingen Forkundskaber.
